

මධ්‍යම වෙත ගන්ධිඛිඛුගේ ආගමනය සිදුවන අවස්ථාව

මිනිසුන් වශයෙන් ඉපදෙන සැමදෙනා විසින් ම වටහා ගත යුතු සුවිශේෂී කරුණක් ලෙස උපත යන්න සඳහන් කරමි. අප සම්මූතියෙහි සිට කරුණු ඉදිරිපත් කරන විට උපත වශයෙන් අප පිළිගනු ලබන්නේ මවගේ කුසින් බිජ වූ දිනය යි. ඇතැම් විට නවීන වෙද්‍යාවේ දියුණුවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ස්වභාවික උපත් වළක්වා වේදනාවෙන් තොරව දරුවන් බිජ කිරීමට බොහෝ අය උත්සුක වෙති. එය සානුකම්පිතව ඉවසිය යුත්තකි. එනමුත් උපත සිදුවන වේලා සලකා තැකැත් ගාස්තුය අනුව යමෙකුගේ දෙවය තීරණය කළ හැකි නිසා සුදුසු තැකැතකට අනුව දරුවාට කෘතිමට උපතක් ලබා දීමට මවිචරු මෙන් ම පියවරු ද වෙහෙසෙන බව අසන්නට ලැබේම නොඉවසිය හැකි ය.

අපගේ වයස මවගෙන් බිජ වූ දින සිට ගණනය කෙරුණ ද අප මිනිස් ලොවට පැමිණෙන්නේ රේට මාස නවයකට දහයකට පමණ පෙර ය. එනිසා මධ්‍යම කුළ ජ්වත්වන කාලය ඉතා වැදගත් වේ. රේට හේතුව නම් එම කාලය කුළ මවගේ මෙන් ම පියාගේ ද කායික හා වාචික ක්‍රියා කළාපයන් සිතුම් පැතුම් දරුවාට බලපවත්වන හෙයිනි.

සිද්ධාර්ථ කුමාරෝතපත්තියට පෙරාකුව මහාමයා දේවිය දරුවෙකු අපේක්ෂාවෙන් නිතර පින් දහමි නිරත වූ බව ගාසන ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ. එසේ ම වසර ගණනාවක් දරු සම්පත් නොලබා සිටි විහාරමහාදේවිය පන්සලේ මරණමණ්ඩ්වකයෙහි වැඩ සිටි ප්‍රංශී සාමණේර හිමි නමකට තමාගේ කුසෙහි පිළිසිද ගන්නා ලෙස ආරාධනා කරන ලදී. ඉන් අනතුරුව ඇය නිරතරු පින් දහමි නියැලුණු බවත් ඒ අතරතුර එම සාමණේර හිමි අපවත්ව ඇය කුස පිළිසිදගන්නා ලද බවත් එසේ පිළිසිද ගන්නා ලද්දේ දුටුගැමුණු කුමාරයා බව මහා ව්‍යෙශයෙහි සඳහන් වේ.

මම අනුව පැහැදිලි වන්නේ යහපත් දරු උපතක් සිදුවුණු බොහෝ අවස්ථාවන්හි එය සිදු වී ඇත්තේ මවගේ අපේක්ෂාවක් ඇතිව බවයි. එනිසා මව වෙන් ම පියා ද දරු උපතක් අපේක්ෂාවන් කටයුතු කරන්නේ නම් යහපත් දරුවකු පිළිසිද ගනී යන්න සිදුවන්නකි. තමුත් බොහෝ විට සිදුවන්නේ මවත් පියාත් අපේක්ෂා නොකළ ගැබිගැනීමක් සිදුවීම යි. එවිට ඇති වන්නේ ගෝකයකි. එම ගෝකය මධ්‍යම පිළිසිදගෙන ඇති ගන්ධිඛිඛුට ද දෙනයි.

මිනිස් ස්ත්‍රීයකගේ කුස කුළ දරුවකු පිළිසිද ගැනීම පිළිබඳව කරුණු විමසා බැලීමේ ද අපගේ වියෙන් අවධානය යොමු කළ යුතු සුතු තුනක් පෙළ දහමෙහි හමු වේ. එනම්, මහාත්‍යෝහාසංඛය සූත්‍රය, අස්සලායන සූත්‍රය සහ ඉන්දක සූත්‍රය යි.

මහාත්‍යෝහාසංඛය සූත්‍රයේ දී දරුවෙකු මධ්‍යම පිළිසිද ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික කරුණු තුනක් පෙන්වා දෙයි. ඒ අනුව, එම කරුණු තුන නම්:¹

¹ මහාත්‍යෝහාසංඛය සූත්‍රය, ම.නි.1, බු.ඡ.මු. 622 පිට.

1. මව් පිය දෙදෙනා සංචාසයෙහි යෙදීම

2. මව සාතුවීම

3. ගන්ධබිඛකු පැමිණීම

තවදුරටත් කරුණු ඉදිරිපත් කරන සූත්‍රය මවිපිය දෙදෙනාගේ සංචාසය සිදු වුව ද මව සාතු නොවන්නේ නම් ඒ හේතුවෙන් ගන්ධබිඛකුගේ පැමිණීම සිදු නොවන තිසා එම අවස්ථාවේ ද දරුවකු මවිකුස පිළිසිද නොගන්නා බව පෙන්වා දෙයි.² එසේ ම මවිපිය දෙදෙනාගේ සංචාසයත් මව සාතුවීමත් සිදු වුව ද ගන්ධබිඛකුගේ පැමිණීම සිදු නොවන්නේ නම් එම අවස්ථාවේදී ද දරුවකු මවිකුස පිළිසිද නොගන්නා බව පෙන්වා දෙයි.³ ඒ අනුව, පළවන හා දෙවන කරුණු සිදු වීමෙන් අනතුරුව සිදුවන ගන්ධබිඛකුගේ පැමිණීමත් සමග දරුවකු මවිකුස පිළිසිද ගන්නා බව සූත්‍රය මනාව පැහැදිලි කරයි. මේ අනුව, දරුවකු මවිකුස පිළිසිද ගැනීම බොහෝ විට සිදුවන්නේ මවගේ ද අවබෝධයෙන් තොරව ය.

මවිකුස දරුවකු පිළිසිද ගැනීම සිදුවීම සඳහා අවශ්‍ය දෙවන කරුණ තරමක් අපහැදිලි හෙයින් ඒ සම්බන්ධව තවදුරටත් කරුණු විමසා බැලිය යුතු ය. එම කරුණ අවියකරාවෙහි පැහැදිලි කොට ඇත්තේ මෙසේ ය.

“මාතා ව උතුනී හොති, මෙය සාතු කාලය සඳහා කියන ලදී. ස්ත්‍රීන්ගේ යම් අවකාශයක දරුවා උපදී ද එහි මහත් වූ ලේ පිළාවක් පිහිටා බැඳී වැශිරෙයි. වස්තුව පිරිසිදු වෙයි. වස්තුව පිරිසිදු වූ කළේහි සත් ද්වස තෙක් කාලයට එයට සුදුසු කාලය වෙයි. කෙත වෙයි. ඒ කාලය තුළ ... දරුවන් හටගනී.”⁴

මෙහි ‘උතුනී හොතු’ යනු මවිකුස පිරිසිදු වීමෙන් අනතුරුව එළඹින දින හතක කාලය යි. ඒ අනුව උතුනී හොතු යනු ඔස්පේ වීම නොවන අතර එය සිදු වී දින 5-7 කට පමණ පසුව එළඹින දින හතක කාලය යි. එබැවින් මෙහි උතුනී යන්න සරු කාලය යැයි ගත යුතු ය. මෙම කාලය අවියකරාවේ දී උපමා කොට දක්වා ඇත්තේ බිජ වැශිරිම සඳහා සිසැමෙන් හා පෝරු යෙතෙහි පෙනාව බො, හික්බවේ, මාතාපිතරෝ ව සන්නිපතිනා හොන්ති, මාතා ව උතුනී හොති, ගන්ධබිබො ව පව්‍යුපටිධීතා හොති - එවං තිශ්ණං සන්නිපාතා ගබ්ඩස්සාවක්කන්ති හොති.

² එම.

ඉද මාතාපිතරෝ ව සන්නිපතිනා හොන්ති මාතා ව න උතුනී හොති, ගන්ධබිබො ව පව්‍යුපටිධීතා හොති, නෙව තාව ගබ්ඩස්සාවක්කන්ති හොති.

³ එම.

ඉද මාතාපිතරෝ ව සන්නිපතිනා හොන්ති මාතා ව උතුනී හොති, ගන්ධබිබො ව පව්‍යුපටිධීතා හොති, නෙව තාව ගබ්ඩස්සාවක්කන්ති හොති.

⁴ මාත්‍යන්හාසංඛය සූත්ත වන්නා, පපස්වස්සූදනී නාම මැස්කීමනිකායටිකරා, 2. පිට 258

මාතාව උතුනී හොතිනි ඉදං උතුසමය සන්ධාය වුත්තං. මාතුගාමස්සකිර යස්මිං ඔකාසේ දාරකා තිබුන්තති, තත් මහතිලෙලිනිතපිළිකා සන්යිහිනා හිම්ජනා පැස්සරති, වනු සුද්ධං හොති, සුද්ධය වනුමිහි මාතාපිතුපූ එකවාරං සන්නිපතිනෙසු යාව සත්ත දිවසානි බෙත්තමෙව හොති. තස්මිං සමය හතුග්ගාහවෙශීග්ගාහාදිනා අඩිගපරාමසනෙන පි දාරකාතිබුන්තියෙව.

ගැමෙන් සුදුසු පරිදේදෙන් සකස් කළ ක්‍රියාකට ය. මෙසේ මැනවින් සකස් වූ මවිකුසක දරුවකු පිළිසිද ගැනීම හෙවත් ගැබේ ගැනීම සඳහා සුදුසු කාලයක දින හතක් බව අවශ්‍යකථාව දක්වයි. මේ බව මනෝ විද්‍යාවට අනුව ද සනාථ කළ හැකි ය.

මවගේ ගැබ පිළිසිද වීමෙන් (මසප්වීමෙන්) දින 5-7කට පමණ පසු උදාවන දිනයේ සිට එළඹින දින 7ක කාලය (7-14) සරු කාලය සි. එම කාලය තුළ දී සිදුවන මවිඩිය දෙදෙනාගේ එකතු වීම හේතු කොට ගෙන පියාගෙන් පිටවන ගුණාණුවක් (sperm) මවගෙන් පිටවන ස්ත්‍රී බිජය (ovum) හා එකතු වෙයි. එය පිළිසිද ගැනීම (conception) ලෙස අර්ථ දක්වයි. පිළිසිද ගැනීමෙන් අනතුරුව එය යුත්තාණුවක් (zygote) බවට පත් වේ. මෙම පිළිසිද ගැනීම සිදු වී දින 2-6 දක්වා කාලය තුළ එම යුත්තාණුව රෝපණය වීම (implantation) සිදු වෙයි. රෝපණය වීමත් සමග එය කළලයක් (embryo) බවට පත් වේ. ගැලෝපීය නාලය (fallopian tube) ආරම්භ වන ස්ථානයේ දී හෙවත් ස්ත්‍රී බිජය පිටවන ස්ථානයේදී ම පිළිසිද ගැනීම සිදුවුව හොත් එය රෝපණය වීම සඳහා දින 4-6ක කාලයක් ගත වේ. නමුත් ගැලෝපීය නාලය අවසන් වන ස්ථානයේ හෙවත් ගර්හාෂය ආසන්නයේ දී එය සිදුවුව හොත් එය රෝපණය වීම සඳහා ගතවන්නේ පැය 48ක් හෙවත් දින දෙකක් වැනි කාලයකි. කෙසේ වූව ද යුත්තාණුවක් කළලයක් බවට පත් වීම සඳහා දින 7-10 දක්වා කාලයක් ගන්නා බව මනෝ විද්‍යාවේ දී තහවුරු කරයි.⁵

මවිඩියන්ගේ එකතු වීම හේතු කොට ගෙන පිටවන ගුණාණුවක් ගැලෝපීය නාලය ඔස්සේ ඩිම්බ පිටවන ස්ථානයට ගමන් කිරීම සඳහා දින හතරක කාලයක් ගත කරන බවත් එම කාලය තුළ එය සක්‍රීයව පවත්නා බවත් මනෝ විද්‍යාව තහවුරු කරයි.⁶ එසේ ම මවගෙන් පිටවන ඩිම්බයක් ගැලෝපීය නාලය දිගේ ගර්හාෂයට (uterus) පැමිණීම සඳහා දින දෙකක කාලයක් ගතකරන බවත් එම කාලය තුළ එය ද සක්‍රීයව පවත්නා බවත් මනෝ විද්‍යාව තහවුරු කරයි.⁷ ඒ අනුව, ඩිම්බයක් පිටවීමට දින හතරකට පෙර ඇරැමින සරු කාලය අවසන් වන්නේ ඩිම්බය පිට වී දින දෙකකිනි. එබැවින් මෙකි කාර්ය සඳහා දින හතක කාලයක් පවතින හෙයින් මවගේ සරු කාලය (සැතු කාලය) දින හතකි.

මවිඩියන්ගේ එකතු වීමෙන් අනතුරුව සකස්වෙන සැම යුත්තාණු හතරකින් තුනක් (75%) ම විනාශ වීමේ අවධානමකින් යුත්ත බව මනෝ විද්‍යාත්මක සාධක තහවුරු කරයි.⁸ මේ සඳහා ඉවහල්වන පුව්වෙශී හේතුවක් මනෝ විද්‍යාව හෝ වෛද්‍ය විද්‍යාව ඉදිරිපත් නොකළ ද

⁵ Developmental Psychology: Childhood and Adolescence, David R. Shaffer, Katherine Kipp Cengage Learning, 2009 - p. 119

This implantation choreography takes about 48 hours and occurs 7-10 days after ovulation, with the entire process being completed about 10 to 14 days after ovulation (Hoozemana et al., 2004).

⁶ ibid., p.467

Sperm can live in your body for approximately 4 to 5 days.

⁷ ibid., p. 647

The egg is capable of being fertilized for 12 to 48 hours before it begins to disintegrate.

⁸ Developmental Psychology: Childhood and Adolescence, David R. Shaffer, Katherine Kipp Cengage Learning, 2009 - p. 122

Nearly three zygotes out of four fail to survive the initial phase of prenatal development.

බුද්ධභාෂා ඉදිරිපත් කරයි. එනම්, ගන්ධඩ්බයකුගේ නොපැමිණීම සි. ඒ අනුව පිළිවෙළින් මවිපියන්ගේ එකතු වීමත් මව සාතු වීමත් ගන්ධඩ්බයකුගේ පැමිණීමත් සිදු වේ නම් පමණක් මව ගැඹු ගැනීම සිදු වන බව තහවුරු කළ හැකි ය.

ගන්ධඩ්බයාගේ පැමිණීම සම්බන්ධයෙන් අර්ථ වීමසන අවියකථාව ඒ පිළිබඳව මෙසේ දක්වයි. “සත්ත්ව තෙමේ රයක් මූල්‍යලේලහි පළමු කොට පිළිසිදි කෙශෙහි මවකුස වෙසේ ද, මරණයට අනිමුළව නැගී සිටියේ ඒ මානවකයා ම ය. හෙතෙම යන්නේ ඇසිල්ලකුදු නො නවති.”⁹ ගන්ධඩ්බෝ යන්නෙහි අදහස කවුරුටත් මෙසේ පැහැදිලි වෙයි. “මවිපියන්ගේ එකතු වීම බලමින් ලැග සිටි සත්ත්වයා මවිකුසට එළඹෙන බව නොවන්නකි. නමුත් කරමය නැමැති යන්තුයෙන් ක්‍රියාත්මක වූ එක් සත්ත්වයෙක් ඒ අවකාශයෙහි උපදිය යන්න සිදු වන්නකි.”¹⁰

මින් අනතුරුව මවි කුස තුළ සිදු වන කාර්ය ඉන්දක සූත්‍රයෙහි දක්වා ඇත. එම සූත්‍රයේ දිරුවකු ක්ෂණිකව මවිකුසින් බිහි නොවන බවත් මවිකුස තුළ එය කුමයෙන් වර්ධනය වන බවත් විස්තර කරයි.¹¹ ඉන් අනතුරුව පිළිවෙළින් දිරුවකු මවිකුස වර්ධනය වන්නේ කෙසේ දැයි දක්වා ඇත. එනම්:

“ප්‍රථමයෙන් කළලයක් වේ. කළලයෙන් අඩංගු වේ. අඩංගුයෙන් ජේසිය හට ගණී. ජේසියෙන් සන නම් මස්ස්පිලේක් හට ගණී. ඒ සනයෙන් පිළක පසෙක් හට ගණී. ඉන් අනතුරුව කෙසේ ද ලොම් ද තිය ද හට ගණී.”¹²

මෙම අනුව ගන්ධඩ්බයකුගේ පැමිණීමත් සමග එය කළලයක් වන බවත් ඒ සමග ම එය මවිකුස තුළ මූලික පියවර පහකින් වර්ධනය වන බව පැහැදිලි ය.

1. කලල
2. අඩංගු
3. පෙසි
4. සන
5. පසාබ

මෙම අවස්ථාවන් පහ ගතකිරීම සඳහා එකකට දින හත බැගින් දින තිස් පහක් හෙවත් සති පහක් අවශ්‍ය බව අවියකථාව පෙන්වා දෙයි. බොහෝ විට මවිපියන් දිරුවකු මවිකුස පිළිසැද ගත් බව අවබෝධ කරගන්නේ මසක් ගත වූ පසුව ය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඔවුන් ඒ පිළිබඳව

⁹ මහාත්‍යාසංඛය සුත්ත වන්නා, පපක්ච්චදිනී නාම මැස්කිමනිකායටිකථා, 2. පිට 258
යමෙකරත්තිං පයම්, ග්‍යුහෙ වසනි මාණවා
අඩංගුවේනොව සෞ යාති, පගවිඡං න තිවත්ත ති

¹⁰ එම.

ගන්ධඩ්බොති තතුපැගතසන්තො, පව්චුපටියෙනා හොතිනි න මාතාමිතුනා සන්තිජාතා ඔලොකයමානො සම්පෙ දීනා පව්චුපටියෙනා නාම හොති. කම්මයන්නයන්නිනො පන එකා සන්තො තස්මේ. ඔකාසේ තිබුන්තනොකා හොති ති අයමෙන්ප් අධිජ්පායො.

¹¹ ඉන්දක සුත්ත, ස.නි. 1, පිට 336

න මාතුකුවිෂිස්මේ. එකඟ්පහාරෙනෙව තිබුන්තති, අනුප්‍රවෙන පන වඩිති
12 එම. පයම් කලල. හොති - කලලා හොති අඩංගු.

අඩංගු ජායන පෙසි - පෙසි තිබුන්තති සනො
සනා පසාබා ජායන්ති - කොසා ලොමා නබාමි ව

අවබෝධ කරගන්නා විට මවිකුසට පැමිණී ගන්ධඩිබයා උක්ත අවස්ථා පහ ම පසු කොට අවසන් ය.

පස්වන සතිය තවදුරටත් විස්තර කරන අටුවාව සනා පසාකා ජායන්ති මෙසේ දක්වයි. "මහණෙනි, පස් වැනි සතියේ බුබුල පහක් කරමය හේතු කොට ගෙන පිහිටයි." ඉන් පසුව හය හත සති ඉක්මවා, දේශනාව සංකීර්ණ කොට, හතලිස් දෙවැනි සතියේ මෙරුණු කාලය ගෙන දක්වන සේක්, කෙසා ආදිය පැවැසුහ. ඒ අනුව හතලිස් දෙවැනි සතියේ කෙසේ, ලොම්, නිය වැඩින බව ප්‍රකාශ කරයි. අවියකරාවට අනුව දරුවකු මවිකුසින් බිජි වන්නේ සති හතලිස් දෙකකට පසුව ය. එනම් දින (42 x 7) 294 කට පමණ පසුව ය. මහාතණ්ඩාසංඛය සූත්‍රයට අනුව ගන්ධඩිබයා මවිකුස තුළ ගතකරන කාලය මාස නමයක්, දහයක් පමණ වේ.¹³ එනම් දින 270-300 ත් අතර කාලයකි.

මව විසින් අනුහව කරන ආහාරපානාදිය අනුහව කරමින් ගන්ධඩිබයා හෙවත් මවිකුස පිළිසිද ගත් මිනිස් සත්ත්වයා ජ්වත් වන බව මහාතණ්ඩාසංඛය සූත්‍රය පෙන්වා දෙයි.¹⁴ ඒ අනුව මිනිසා විසින් අනුහව කරනු ලබන ආහාර වර්ග හතරක් දක්වා ඇත. එනම්:

1. කබලිංකාරාහාර (කැබලි වශයෙන් ගන්නා ආහාර)
2. එස්සාහාර (අැස, කණ, නාසය, දිව, ගරීරය ඔස්සේ ලබන ස්පර්ශ වශයෙන් ලබා ගන්නා ආහාර)
3. මතෙකසක්ද්වේතනාහාර (මානසික සිතුවිලි වශයෙන් ලබා ගන්නා ආහාර)
4. වික්ක්දාණාහාර (වික්ක්දාණය ඔස්සේ ලබා ගන්නා ආහාර)

මෙම අනුව මවිකුස හොත් බිජින්දා තමා හා තම මව ඒකාබද්ධ කොට ඇති උදර පටලය ඔස්සේ මාස දහයක කාලය තුළ මෙකි ආහාර වර්ග හතර ම ලබා ගන්නා බව අවියකරාව වැඩිදුරටත් විස්තර කරයි.¹⁵

මෙම ලිපියේ දී මාගේ මූලික අවධානය යොමු කරන ලද්දේ මවිකුසට වික්ක්දාණය පැමිණෙන්නේ කවදාද යන්නට පිළිතුරක් සැපයිම යි. ඇතැම් තැනෙක මෙකි වික්ක්දාණය පැමිණෙන්නේ සන අවස්ථාවේ දී යැයි දක්වා තිබේම¹⁶ මේ සඳහා ඉවහල් වූ ප්‍රධානත ම හේතුව යි. මෙම අනුව මවිපියන්ගේ එකතුවීමත්, මවගේ යාචු වීමත්, හේතුවෙන් හටගත් යුක්තාණුවට

¹³ මහාතණ්ඩාසංඛය සූත්‍රය, ම.නි.1, බු.ඡ.ම්. 622 පිට. මානා නව වා දස වා මාස ගබ්ඩා කුව්චිනා පරිගරති

¹⁴ එම. යක්ද්වීස යුක්දුරුත් මාත්‍ර, අන්නා පානක්දුව හෙඳුනා. තෙන සො තත්ත් යාපෙති, මාතුකුවීමෙනා තරෝ

¹⁵ යක්බසංයුත්ත, සාරත්ප්‍රජපකාලීනි නාම සංයුත්තනිකායවියකරා, 1. 232 පිට. තෙන සො තත්ත් යාපෙතිති තස්ස හි නාහිනො උච්චිතො නාලො මාත්‍ර උදරපටලන එකාබද්ධා හොති... තෙන ආහාරරෝ සංසරිත්වා ආහාරසමුවියානරුප්. සමුවියානපෙති. එව්. සො දස මාස යාපෙති.

¹⁶ අනුස්සකි, මහාවාරය බ්ලි.ඇුජ්. කරුණාරන්න අනුස්මරණ ගාස්තීය සංගහය, බොද්ධ කලල විද්‍යාව, වන්දා විකුමගමගේ, 25 පිට.

විස්තුතාණය පැමිණීමෙන් එය කළලයක් බවට පත් වන බව මධ්‍යසින් සකාරණව සඳහන් කරන ලදී.

පූජ්‍ය ඉලුකෝවෙල ධමමරතන හිමි,
බ්‍රේ.එෂ්. ගොරව (ශ්‍රී ලංකා බොද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලය), එම්.ඒ. සහ එම්ගිල් (පාලි හා බොද්ධ ප්‍රශ්නවාදී උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය)
කළේකාවාර්ය,
බොද්ධ දරුණනය අධ්‍යයනාංශය,
ශ්‍රී ලංකා බොද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලය.